

Verktyg för att stödja arbetstagarens arbetsförmåga och rehabilitering

Innehållet i den verktygslåda som tagits fram för att stödja arbetstagarens arbetsförmåga och rehabilitering

Syftet med den här broschyren är att ge i synnerhet chefer kunskap och verktyg att stödja arbetstagarnas arbetsförmåga. Innehållet i verktygslådan är uppbyggt kring en infograf som belyser hur man kan stödja arbetsförmågan. Syftet är att skapa en helhetsbild av vilka stödmetoder som lämpar sig i olika situationer.

Sjukdomar i rörelseorganen och psykiska störningar hör till de sjukdomar som oftast orsakar problem med arbetsförmågan. En arbetstagares arbets- och funktionsförmåga och förutsättningar att fortsätta arbeta kan stödjas på olika sätt genom rehabilitering. I allmänhet stöder även arbetet i sig och en återgång till arbetet arbetstagarens hälsa och återhämtning, och bidrar till att förbättra arbetstagarens livskvalitet. Den viktigaste faktorn för att främja en snabbare och lyckad återgång i arbete är att anpassa arbetet efter arbetstagarens hälsotillstånd. En längre yrkeskarriär ger arbetstagaren bättre inkomster och bättre pension.

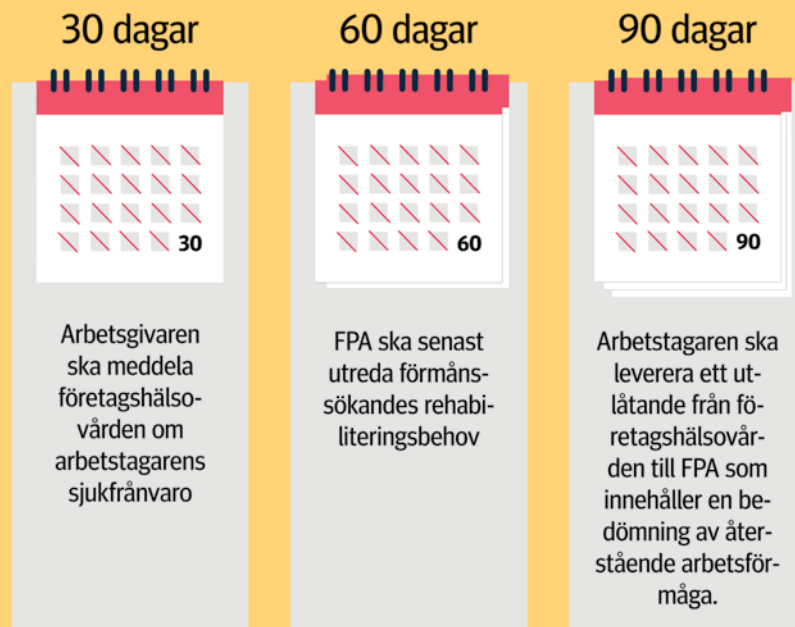
FPA ersätter en större andel av kostnaderna för förebyggande företagshälsovård än av kostnaderna för sjukvård. FPA beviljar ekonomiskt stöd under arbetstagarens återhämtnings- och rehabiliteringstid samt rehabilitering för bevarande av arbetsförmågan.

Grunden för chefens verktygslåda utgörs av tidigt stöd och samtal med arbetstagaren, intensifierat stöd och stöd för återgång i arbete samt kunskap om 30–60–90-regeln. Vid behov ska ett utlåtande om möjligheterna att fortsätta i arbetet ges även före 150 eller 230 sjukdagpenningdagar. Råd om dessa verktyg kan fås av exempelvis sakkunniga inom HR och företagshälsovård.

Känner du till 30-60-90-regeln?

När sjukfrånvaron har pågått

FPA utreder rehabiliteringsbehovet innan sjukdagpenning betalats i 150 och 230 dagar.

Stöd för arbetsförmågan

1

Lämpligare arbetstid eller arbetsinnehåll

I situationer där arbetstagarens hälsotillstånd eller någon annan omständighet begränsar arbetet är tidigt stöd av chefen särskilt viktigt. Man kan stödja arbetstagarens arbetsförmåga exempelvis genom att **anpassa arbetstiden eller arbetsinnehållet** så att arbetet lämpar sig bättre för arbetstagaren.

Prata med arbetstagaren och hänvisa honom eller henne till företagshälsovården för att reda ut på vilka olika sätt han eller hon kan få stöd för sin arbets- och funktionsförmåga.

2

Stöd för bättre arbetsförmåga och ork i arbetet

Om arbetstagarens svårigheter fortsätter och det inte räcker med att anpassa arbetet, behöver arbetstagaren ytterligare hjälp för att förbättra sin arbetsförmåga och orka med arbetet. Arbetstagarens arbets- och funktionsförmåga kan stödjas genom **rehabilitering**.

När en arbetstagare återvänder till arbetet efter en långvarig sjukfrånvaro krävs det att arbetsplatsen har beredskap att erbjuda arbetstagaren stöd. Planeringen av arbetstagarens återkomst ska inledas i god tid tillsammans med arbetstagaren och företagshälsovården.

3

Arbete på deltid

Det är också möjligt att återgå i arbete på deltid med hjälp av FPA:s **partiella sjukdagpenning**. Om arbetstagaren inte återfår sin arbetsförmåga under vård- eller rehabiliteringstiden men ändå klarar av att arbeta deltid eller i lättare arbetsuppgifter, kan arbetstagaren få **partiellt rehabiliteringsstöd** eller **delinvalidpension** från arbetspensionsanstalten.

4

Om arbetsoförmågan fortsätter

FPA:s **sjukdagpenning** ersätter inkomstbortfall som varar kortare tid än ett år, om sjukdomen hindrar arbete helt och hållet. Om arbetstagaren inte återfår sin arbetsförmåga under sjukdagpenningsperioden men man bedömer att arbetsförmågan ännu kan återställas med hjälp av vård och rehabilitering, kan arbetstagaren ansöka om **rehabiliteringsstöd**, det vill säga tidsbegränsad invalidpension eller sjukpension, för tiden med arbetsoförmåga.

Metoder att stödja arbetsförmågan i olika situationer

Företagshälsovården strävar i samarbete med arbetsplatsen efter att främja arbetstagarnas hälsa och arbetsförmåga i olika skeden av yrkeskarriären. Stödjandet av arbetsförmågan bygger på den praxis man kommit överens om på arbetsplatsen. Det är chefens uppgift att stödja arbetstagaren i situationer då arbetstagarens arbetsförmåga förändras och att hänvisa arbetstagaren till rätt tjänster. I de flesta fall ansöker arbetstagaren om rehabilitering via företagshälsovården. I tabellen nedan presenteras olika metoder att stödja arbetsförmågan. För en del av metoderna kan man ansöka om stöd från FPA.

1 Lämpligare arbetstid och arbetsinnehåll

Metod	Situation	Omfattning	Ekonomiskt stöd
Förändringar i arbetsuppgifterna förkortad arbetstid, lättare arbete eller möjlighet till distansarbete	Symtomen begränsar i viss mån arbetet	Enligt behov	Enligt överenskommelse med arbetsgivaren. FPA beviljar inte ekonomiskt stöd.
Ersättande arbete	Symtomen hindrar arbete	Enligt behov	Enligt överenskommelse med arbetsgivaren. FPA beviljar inte ekonomiskt stöd.
Arbetsprövning som ordnas av företags- hälsovården: arbetstagarens vanliga arbetsuppgifter anpassas efter arbetsta- garens hälsotillstånd eller arbetstagaren provar på helt nya uppgifter	Företagshälsovården har upptäckt tidiga tecken på problem med arbetsförmågan, t.ex. att nattarbete inte lämpar sig för arbetstagaren	Högst 45 vardagar	FPA betalar rehabiliteringspenning s om beräk- nas utifrån den sökandes årsinkomst. Beloppet kan uppskattas på www.fpa.fi/berakningar . FPA betalar rehabiliteringspenningen till arbetsgiva- ren, eftersom arbetstagaren får lön för tiden med arbetsprövning.
Partiell sjukdagpenning stöd för arbetstagare som återgår till sitt arbete på deltid efter sjukfrånvaro	Arbetsförmåga som lett till att arbets- tiden har förkortats till 40–60 % av heltidsarbetstiden	Högst 150 vardagar (+ 50 tilläggsdagar)	FPA betalar partiell sjukdagpenning, vars belopp är hälften av sjukdagpenningens belopp och som beräknas utifrån den sökandes årsinkomst. Om arbetsgivaren betalar full lön för sjukdomstiden, betalas den partiella sjukdagpenningen till arbets- givaren.

2 Stöd för bättre arbetsförmåga och ork i arbetet

Metod	Situation	Omfattning	Ekonomiskt stöd
Yrkesinriktad rehabilitering FPA:s Kiila-rehabilitering	För personer i arbetslivet	Genomförs i perioder under loppet av 1–1,5 år	FPA betalar rehabiliteringspenningen till arbetsgivaren, om arbetstagaren får lön för rehabiliteringstiden.
Rehabilitering som ordnas av arbetspensionsanstalten	För personer som varit i arbetslivet en längre tid (ca 5 år)	Beror på hur rehabiliteringen är utformad	Arbetspensionsanstalten betalar rehabiliteringspenning. Närmare information på www.arbetspension.fi .
Rehabilitering som ordnas av någon annan än FPA , t.ex. en konditionshöjande kurs som ordnas av företagshälsovården eller missbrukarrehabilitering som ordnas av välfärdsområdet	Företagshälsovården, hälso- och sjukvården eller kommunen ordnar rehabilitering enligt behov	Enligt rehabiliteringsbehovet	FPA betalar rehabiliteringspenningen till arbetsgivaren, om arbetstagaren får lön för rehabiliteringstiden.

3 Arbete på deltid

Metod	Situation	Omfattning	Ekonomiskt stöd
Delinvalidpension eller partiellt rehabiliteringsstöd från arbetspensionsanstalten	Arbetsförmågan har försämrats med minst 2/5 under minst ett år	Tills vidare eller för viss tid	FPA beviljar inte ekonomiskt stöd. Närmare information om arbetspensionsanstaltens stödformer finns på www.arbetspension.fi .

4 Om arbetsoförmågan fortsätter

Metod	Situation	Omfattning	Ekonomiskt stöd
Sjukdagpenning	Kortvarig arbetsoförmåga som varar under ett år	Högst 300 vardagar (+ 50 tilläggsdagar)	Sjukdagpenningen beräknas utifrån den sökandes årsinkomst. Beloppet kan uppskattas på www.fpa.fi/berakningar . FPA betalar rehabiliteringspenningen till arbetsgivaren, om arbetstagaren får lön för rehabiliteringstiden.
Rehabiliteringsstöd från FPA eller arbetspensionsanstalten	Arbetsoförmågan, bedöms kunna återgå i arbete med stöd av vård eller rehabilitering	För viss tid	Rehabiliteringsstödet betalas till arbetstagaren.
Sjukpension/invalidpension från FPA eller arbetspensionsanstalten	Permanent arbetsoförmågan, bedöms inte kunna återställas med hjälp av vård eller rehabilitering	Tills vidare	Sjukpensionen eller invalidpensionen betalas till arbetstagaren.

Verktyg för att stödja arbetstagarens arbetsförmåga och rehabilitering

www.fpa.fi/arbetsgivare-stoda-arbetsformagan